

GS. Lloyd S. Shapley và GS. Alvin E. Roth

LÍ THUYẾT THỐNG TRỊ CỦA NGƯỜI MỸ

Alvin E. Roth và Lloyd S. Shapley được trao giải Nobel Kinh tế 2012 nhờ nghiên cứu về "Lí thuyết phân phối ổn định và thực tiễn về tạo lập thị trường".

Nghiên cứu của hai ông đề cập "Lí thuyết phân phối ổn định và thực tiễn về tạo lập thị trường". Từ đó, đưa ra phương pháp khớp các tác nhân kinh tế khác nhau như học sinh với trường học hay thậm chí là người hiến nội tạng với bệnh nhân.

Phương thức này sẽ được áp dụng trong những lãnh vực phổ thông mà nhu cầu khó được thỏa mãn nhất. Một số ví dụ là vấn đề cung cấp bộ phận cơ thể hiến tặng cho những bệnh nhân có nhu cầu, cung cấp trường lớp đại học cho sinh viên, hay nhà cung cấp dịch vụ Internet tạo chỗ thích ứng cho khách hàng quảng cáo trên mạng.

GS. Alvin Roth, 60 tuổi, dạy tại Học viện kinh tế thuộc đại học đường Harvard ở Boston, Massachusetts, còn Lloyd Shapley, 89 tuổi, là giáo sư Đại học California ở Los Angeles.

Viện Hàn lâm khoa học Hoàng gia Thụy Điển tuyên bố vinh danh hai học giả về "lí thuyết phân phối ổn định và thực hành việc thiết kế thị trường."

GS. Lloyd S. Shapley đã sử dụng lí thuyết trò chơi hợp tác để nghiên cứu và so sánh

các phương pháp kết hợp khác nhau. Vấn đề quan trọng là phải bảo đảm một sự kết hợp ổn định vì hai đối tượng cung cầu có thể không tìm thấy đối tượng mình ưa thích hơn trong nhiều đối tượng khác nhau.

Ông và các cộng sự đã sử dụng các phương pháp đặc thù (hay còn gọi là thuật toán Gale-Shapley) để tạo ra một trạng thái kết hợp ổn định. Phương pháp này cũng hạn chế khả năng tác động của các đối tượng đến quá trình kết hợp ổn định.

Trong khi đó, GS. Alvin E. Roth nhận ra kết quả lí thuyết của GS. Lloyd S. Shapley có thể làm sáng tỏ cách vận hành của các thị trường quan trọng trong thực tiễn.

Bằng hàng loạt nghiên cứu thực nghiệm, ông và các cộng sự đã chứng minh rằng ổn định là chìa khóa quan trọng để hiểu rõ thành công của các tổ chức thị trường đặc thù.

Ông cũng giúp tái thiết kế các tổ chức thị trường để có thể kết hợp hiệu quả giữa bác sĩ với bệnh viên, sinh viên với trường học, người hiến tạng và bệnh nhân ghép tạng... Các thay đổi về thiết kế đều dựa trên thuật toán Gale-Shapley cùng với các điều chỉnh dựa trên hoàn cảnh cụ thể.

Mặc dù hai giáo sư làm việc độc lập nhưng lí thuyết cơ bản của Lloyd S. Shapley kết hợp

với nghiên cứu thực nghiệm của Alvin E. Roth đã cải thiện hiệu quả hoạt động của nhiều thị trường.

GS. Roth nói rằng, ông ngạc nhiên khi được nhận giải, ông vẫn mong đợi GS. Shapley là người nhận giải Nobel kinh tế năm nay, và ông cảm thấy vinh dự được chia sẻ giải thưởng này với vị giáo sư cao niên.

Ông nói thêm, ông rất hân hoan thấy giải thưởng này rọi sáng công trình thiết kế thị trường vừa thành tựu, mà GS. Shapley gọi là địa hạt còn mới mẻ của kinh tế. Ông nói tiếp: "Sáng nay vào lớp, các sinh viên của tôi sẽ chú ý vào bài giảng của tôi hơn".

Giới kinh tế trên thế giới nói đến tuổi tác của học giả Shapley như một yếu tố thuận lợi cho ông trong năm nay, dù rằng lãnh vực nghiên cứu của ông không lên mặt báo thường xuyên như những đề tài kinh tế khác.

Ủy ban giải Nobel Kinh tế tuyên bố công trình nghiên cứu đạt được thành công nhờ sự kết hợp giữa kết quả trên lí thuyết của GS. Shapley và nhãn quan thông suốt của GS. Roth về giá trị thực hành của nó.

Viện Hàn lâm Hoàng gia Thụy Điển chọn luận đề thiết kế thị trường cho giải Nobel Kinh tế năm nay để tránh phải lặn lội vào cuộc tranh luận nóng bỏng trên khắp thế giới về chính sách ngân sách, cùng với những biện pháp khác khổ và những gói kích cầu.